

Punctum

*Contactblad voor alle koren
in het Bisdom
Groningen-Leeuwarden
2012*

NEDERLANDSE
SINT-GREGORIUS
VERENIGING

JAARGANG 25
NUMMER 2

Colofon
PUNCTUM

Jaargang 25, nr 2, augustus 2012

Punctum is een uitgave van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging (NSGV) in het Bisdom Groningen-Leeuwarden. Het blad verschijnt drie maal per jaar en is bestemd voor alle koren in het Bisdom Groningen-Leeuwarden. De uitgave is ook van belang voor de in het bisdom werkzame pastorale werk(st)ers, werkgroepen liturgie, (koor-) secretariaten, cantors, dirigenten en organisten.

Redactie: Het bestuur van de NSGV in het Bisdom Groningen-Leeuwarden

Redactieadres: Haddingestraat 21 H, 9711 KB Groningen
e-mail: sjoerdruisch@hotmail.com

Eindredactie/lay-out: Dhr. S. Ruisch en secretariaat NSGV in het bisdom Groningen-Leeuwarden
Ubbo Emmiussingel 79
9711 BG Groningen

Abonnementsprijzen: Korenabonnement: € 20,00 (5 exemplaren)
Persoonlijk abonnement: € 6,00

Bankrekening: 6702 65 578 t.n.v. Bisdom Groningen-Leeuwarden,
Ubbo Emmiussingel 79, 9711 BG Groningen,
onder vermelding van "t.g.v. NSGV"

Inhoud

Van de redactie	3
Van het bestuur	4
Kerkelijke feesten op weekdays	5
Het Dominicuskoor in Leeuwarden sluit het grote koorboek	9
Fiori Musicali	11
Muziekbijlage: Mater Maria, compositie van dhr. Cris Fictoor	14
Uit het hart	16
Hoe gaat het met onze koren?	18
Jaarverslag 2011 NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden	19
Activiteiten komende periode	23
-Cantor cursus, terugkomdag d.d. 29 september 2012	
-Impulsdag Vormsel d.d. 10 november 2012	
-Korenavond Martinuskerk te Sneek d.d. 18 oktober 2012	
-Cursus Gregoriaans	
Lijst reservemusicici	25
Jubilea	26

Van de redactie

In deze tweede Punctum van 2012 o.a. aandacht voor de nieuwe miscompositie van Chris Fictoor: Mater Maria; Missa Brevis 2010. In de muziekbijlage een fragment uit het Sanctus/Heilig.

Om gezondheidsredenen heeft Wim Gosens het NSGV-bestuur verlaten. Nieuw aangetreden als bestuurlid zijn pastor Peter van der Weide en de heer Jos Manshande. Laatstgenoemde stelt zich in deze editie even aan u voor, pastor van de Weide zal dat doen in de volgende Punctum.

Wij wensen u weer veel leesplezier.

Sjoerd Ruisch

Wijziging eretekenen per 1 juli 2012

ERETEKENEN

Hier volgt een overzicht van de prijzen van de eretekenen.

De prijs voor de **zilveren en gouden medaille is gewijzigd per 1 juli 2012**

Oorkonde € 5,50,

erediploma 5,50

Eremedaille Brons vanaf 12½ jaar € 36,95

Eremedaille Zilver vanaf 25 jaar € 80,10

Eremedaille Goud vanaf 40 jaar € 95,05

Ereteken voor bijzondere verdiensten € 86,20

Draagspeld brons/zilver/goud € 4,30

Broche brons/zilver/goud € 4,30

Draagspeld voor bijzondere verdiensten € 7,50

Oorkonde € 5,50

Insigne 50, 55, 60 jaar € 8,20

Erediploma € 5,50

Kaars € 30,85

Van het bestuur

Even voorstellen.....

Een nieuw gezicht in het bestuur van de NSGV Groningen-Leeuwarden. Mijn naam is Jos Manshande en ik woon in Harlingen maar ben geboren in Medemblik op 26 juli 1952.

Mijn verhaal begint op de leeftijd van ongeveer 12 jaar. Ik herinner mij dat ik graag naar het Marialof ging in die tijd. Er werden veel liedjes gezongen. De belangstelling voor de muziek en het zingen in de kerk is altijd 'mijn ding' geweest al kwam dit eerst niet verder dan meezingen in de vieringen. Afgezien van de gregoriaanse schola Leeuwarden, waar ik nu bij zing, heb ik niet in een kerkkoor gezongen.

Zo'n 12 jaar geleden zong de Schola van Leeuwarden in de kerk in Harlingen. Vanaf dat moment heb ik mij aangesloten bij deze Schola en zing ik met veel plezier de gregoriaanse gezangen. Gerrit Hulsink, inmiddels overleden, was toen dirigent. Op dit moment staat de Schola onder leiding van Wim Gosens. Onder zijn leiding heb ik de dynamiek ervaren die uitgaat van het zingen volgens de neumen, even spannend als moeilijk. Gestaag groeide de belangstelling om meer te willen weten over gregoriaans en meer met gregoriaans te doen. In 2009 organiseerde ik een zeer geslaagde basis cursus Gregoriaans in Harlingen. Nu staat een cursus in Leeuwarden op stapel. Maar niet alleen gregoriaans. Recent volgde ik de cantor cursus om meer inhoud en uitvoering te geven aan Nederlandstalige kerkliederen. En nu dan een plaats in het bestuur. Feitelijk neem ik het stokje over van Wim Gosens die tot nu toe het aanspreekpunt was voor de regio waaronder onder andere Harlingen, Franeker en Leeuwarden vallen, al dan niet in parochiële samenwerkingsverbanden. Ik wil graag een bijdrage leveren aan de organisatorische kant van het ondersteunen van koren en kerkmuziek in ons bisdom.

Jos Manshande Harlingen

Kerkelijke feesten op weekdays.

Welke melodie wanneer?

Sinterklaasliedjes in de zomer, Stille nacht op Pasen, Attende Domine buiten de veertigdagentijd, Rorate caeli wanneer het maar uitkomt – wij moeten er niet aan denken om deze te zingen buiten de daartoe bestemde periodes: respectabele gezangen op melodieën die niet stuk te krijgen zijn, maar graag op het juiste moment. Deze gedachte zit iedereen tussen de oren. Dergelijke logica schreef onze collega-bestuurder Albert Buter in zijn bestuurlijke bijdrage in de eerste Punctum van dit jaar: ‘Iedereen zal begrijpen dat we geen ‘Stille Nacht’ zingen met Pasen, maar dat een gezongen voorbedenacclamatie van het Gregoriaanse gezang niet bij de advent hoort, wordt misschien alweer wat lastiger’.

Hoe zit het met onze vertrouwde kerkelijke melodieën: ingepakt in de verschillende periodes van het liturgisch jaar?

Op de melodie van.....; over de herkomst.

Een nieuwe tekst, gemaakt op een bestaande melodie – een contrafact – moet zo oud zijn als de wereld. In het boek der psalmen wordt af en toe bij de toelichting bij de psalm vermeld op welke melodie ze gezongen dient te worden: bij psalm 22: wijze: de hinde van de dageraad; bij psalm 45: op de wijze van ‘Leliën’; bij psalm 60: op de wijze ‘Lelie der wet’, enzovoorts. Kennelijk was het aanbod aan de te zingen teksten dermate groot dat men niet steeds nieuwe melodieën kon of wilde maken. Een dienstverlening ten behoeve van het volkse gebruik! Anno vandaag de dag wordt dit bevestigd door de oud-voorzitter van de Gereformeerde Bijbelstichting: ongeveer de helft van psalmen worden nooit in de kerk gezongen en moeten voor gebruik een andere melodie krijgen.¹ Het zingen van sinterklaasliedjes kwam in de zeventiende eeuw al voor, het huidige repertoire aan sinterklaasliedjes is voor een overgroot deel in de 19^e eeuw vastgelegd. Sommige zijn gebaseerd op oudere vooral melodieën uit Duitsland: ‘Daar wordt aan de

¹ Gregoriusblad nr. 2, juni 2012, bladzijde 4: Pleidooi voor aanpassing psalmen in Gereformeerde Gemeenten.
deur geklopt’ is die van ‘O mijn lieve Augustijn’

(‘O, du lieber Augustin’), voor het eerst rond 1800 opgetekend en die ook in andere liedjes opduikt, zoals het Groningse ‘Peerd van Ome Loeks’. ‘Hij komt, hij komt’ is op de melodie van ‘Fröhlicher Landmann’ (Robert Schumann, opus 68), ‘O, kom er eens kijken’ op de melodie van ‘Freut euch des Lebens’ en ‘Zie ginds komt de stoomboot’ op de melodie van ‘Im Märzen der Bauer’ of als mineurvariatie Menuet uit de Haffner-serenade van Mozart. Hoewel totaal verschillend van afkomst, ze hebben één ding gemeen: de melodieën hebben niets met Sinterklaas te maken, uitsluitend de daarop gemaakte teksten.

Bekijken wij het binnenkerkelijk repertoire: ‘O hoofd vol bloed en wonden’ (‘O Haupt voll Blut und Wunden’) is in zijn huidige vorm afkomstig van de componist Johann Crüger (1598–1662), en door het gebruik als koraal in de Matthäuspassion (BWV 244) onverbreekelijk verbonden met de veertigdagen- en passietijd. Deze melodie is – behoudens een ritmische aanpassing – van het liefdeslied ‘Mein G’müt ist mir verwirret’ van Hans Leo Haßler (1564–1612), voor het eerst verschenen in 1601. Overigens heeft Bach de melodie ook gebruikt in de cantate ‘Sehet! Wir gehn hinauf gen Jerusalem’ (BWV 159), die de aankondiging van het lijdensverhaal behandelt en in zijn Weihnachtsoratorium, het eerste koraal in deel I en het slotkoor in deel VI.

Met het lied ‘Lam Gods dat zo onschuldig’ is het weinig anders gegaan: Heinrich Isaac (1450 - 1517), een Zuid-Nederlands-Oostenrijks componist, bracht een periode in Innsbruck door; een van zijn beroemdste liederen, over zijn afscheid van deze stad, is ‘Innsbruck, ich muss dich lassen’, met een eenvoudige en ontroerende melodie. Dit lied was zo populair dat de toenmalige jonge protestantse kerk in de 16^e eeuw de liedmelodie overnam. Deze melodie komt o.a. terug in het koraal uit de Passionen van Bach: ‘Wer hat dich so geschlagen.’ Daarna werd het opnieuw gekopieerd in het Duitse volkslied ‘Nun ruhen alle Wälder’

Van het Marialied ‘O reinste der schepselen’ weten wij sinds kort dat dit in 1912 gemaakt is bij gelegenheid van een Mariacongres te Maastricht door een lang onbekend gebleven Limburgse dichteres

Marie Koenen, min of meer bij toeval ontdekt dat het geschreven is op de melodie van een Engelse hymne Sweet Star of the Sea.

Maar, zo zal men tegenwerpen: 'Stille nacht' is een originele melodie, geheel eigen aan de kerstnacht. Ja en nee. Wie zal zoveel professionaliteit willen toeschrijven aan pastoor Joseph Mohr (tekst) en de schoolmeester Martin Gruber (melodie)? Eén van de voltrefers in dit lied is de melodische aanhef 'Stille nacht'. De historie vermeldt niet hoe Gruber op deze melodische aanhef kwam, origineel is ze in geen geval: immers hoe lang zingen wij vanaf onze kinderschoenen 'paraplutje' en 'arendstokje' en 'Sinterklaas kapoentje' op dezelfde melodie? En is het dan in een keer een kerstlied omdat er een andere tekst onder een beproefde melodie staat?

Het mag duidelijk zijn, dat veel melodieën wat betreft de herkomst niet geënt zijn op de ons zo vertrouwde liturgische periodes of gedenkdagen, maar dat de teksten de veroorzakers zijn,

Nieuw kerkmuzikaal repertoire.

Vanaf de jaren '50 van de vorige eeuw komt schoorvoetend nieuw kerkmuzikaal repertoire binnen de kerkmuren. Teksten als 'Gij zijt in glans verschenen', 'Ik heb mijn hart tot U geheven', 'God wilde een lied' op uitstekend zingbare melodieën gezet door Strategier, Wijdeveld, de Klerk, behoren tot ons inmiddels vertrouwd geworden repertoire. Anders ging het met teksten uit het beginrepertoire van Huub Oosterhuis: hij maakte deze op bestaande melodieën, onder meer uit het Valeriusrepertoire ('Aan wat op aarde leeft', 'Gedenken wij dankbaar'), uit kerkelijke tradities, zowel de katholieke als de reformatorische ('Looft de Heer al wat gemaakt is', 'Komt ons in diepe nacht ter ore'), echter ook uit het volksliedrepertoire ('Hooft mensenbroeders', 'Wie als een god wil leven', 'Wonen overal nergens thuis'). Hoewel sommigen destijds met deze laatste groep moeite hadden, zijn ze toch ingeburgerd in ons kerkelijk repertoire; echter niemand zal deze binden aan met name de sterke liturgische periodes.

De werkgroep Volkstaalliturgie (Huub Oosterhuis, Bernard Huijbers), die haar bestaan had in de jaren '60 en '70 van de vorige eeuw, ontwikkelde complete liturgieën voor de advent (psalm 25

‘Naar U gaat mijn verlangen Heer’) en de veertigdagentijd (psalm 103, onder meer ‘Hoe is uw naam’). Hoewel deze gezangen juist dan uitstekend klinken, zal niemand ze exclusief aan deze periodes willen binden.

Het zal de lezer opvallen dat we het meest over strofeliëderen hebben: teksten, gezet op versvoeten, gemaakt naar het metrum van het vers, bijna altijd gevolgd door een tweede of (veel) meer strofen. Hier zou je kunnen zeggen, dat elke volgende strofe een contrafact is van de eerste strofe – een bewijs dat de tekst niet of nauwelijks gehecht is aan de melodie, en dus geen reden is om een melodie te reserveren voor welke liturgische periode van het kerkelijk jaar dan ook.

Hiermee is niet gezegd, dat alle contrafacten goed doen aan de te zingen teksten. De adviezen, zoals in DoNeK vermeld, blindelings opvolgen, is geen aanrader. Net zo min de studentikoze grappen als ‘De herdertjes lagen bij nachte’ op de melodie van ‘Wij zijn twee eenzame cowboys’ of ‘Zie de maan schijnt door de bomen’ op een Tantum ergo-melodie (probeert u het maar eens!).

Tussen de oren.

Het mag duidelijk zijn dat het de teksten zijn die gezangen kunnen binden aan liturgische periodes. Wie vindt dat ook de melodieën daarbij horen, moet de oorzaak daarvan zoeken tussen de oren. Dit is geen pleidooi om ze ‘nergens’ bij te laten zijn, maar ook niet om ze daarvan te laten afhangen. Teksten als ‘Geef vrede Heer geef vrede’ en ‘Wij die met eigen ogen’, te zingen op de lijdenstijdmelodie ‘Ik wil mij gaan vertroosten’ in de vredesweek in september is een vertrouwde gewoonte geworden; ‘Vanwaar zijt Gij gekomen’ op de kerstmelodie van ‘Er is een roos ontsprongen’ te zingen op het feest van de Opdracht van de Heer (Maria Lichtmis – 2 februari) kan een weloverwogen keuze zijn, waarmee niet iedereen even gelukkig zal zijn.

Acclamaties zingen op Rorate- en Attende-melodieën buiten advent en veertigdagentijd is heel goed mogelijk, al is het voor velen even wennen.

Wil Jongma.

Het Dominicuskoor in Leeuwarden sluit het grote koorboek.

Op eerste Pinksterdag, 27 mei 2012, heeft het Dominicuskoor 'Eer aan God' afscheid genomen van de parochiegemeenschap in de Dominicuskerk.

Na 141 jaar koorzang kwam er een eind aan alle muzikale ondersteuning in de liturgische vieringen in de Dominicuskerk en Bonifatiuskerk.

Een afnemend aantal koorleden was de aanleiding voor de opheffing van het 17 leden tellend koor. Dit is gepaard gegaan met veel emoties: immers een 141-jarig koor laat je niet zomaar gaan. Namens het kerkbestuur bedankte Ingrid Ganzenboom het koor voor de jarenlange trouwe inzet. Herinneringen werden opgehaald, ze namen ons mee naar vroegere tijden.

Daarna las de voorzitter van het koor, Aggie Postma een eigengemaakt gedicht voor.

Geciteerd uit het gedicht van Aggie Postma:

*Het koor dat wordt nu opgeheven
Heel je wezen zit erin.
Alles hebben we gegeven
Maar doorgaan heeft geen zin.*

In de overweging sprak pastor Buter over de 7 gaven van de Geest. Hij trok een parallel met de belevenissen/ervaringen van koorleden.

Het afscheid van het koor kwam op een hoogtepunt toen het Largo van Dvorak werd gezongen. Het wegsterven van de stemmen creëerde bij menigeen een indrukwekkende stilte.

Aan het einde van de viering werd de koorzang symbolisch beëindigd door het dichtklappen van het grote koorboek door 2 koorleden.

Geciteerd uit het gedicht van Aggie Postma:

*Na al die jaren hechte binding
Is het einde nu in zicht.
Wat overblijft is de herinnering
Het boek dat gaat nu dicht.*

Na de viering was er nog een gezellig samenzijn in de kerk met koffie.

Daarna werd het samenzijn voortgezet in de parochiezaal. Hierbij werden de dirigente Hinke Tjallingii, de organist Andries Westerveld en de bestuursleden nog eens in het zonnetje gezet.

Alle direct betrokkenen zullen de saamhorigheid, gezelligheid en de gezamenlijke repetitieavonden van het koor missen.

Gelukkig dat een aantal koorleden hun zangkwaliteiten niet in de doofpot stoppen: hun stem zal voortaan jubelen in een ander koor van de Titus Brandsmaparochie.

Geciteerd uit het gedicht van Aggie Postma:

*We zullen het zingen missen gaan.
In het parochiehuis zo samen.
En vooraan in de kerk te staan.
't Is eeuwig jammer. Amen.*

Namens het Dominicuskoor,
Heleen van der Werf
Leeuwarden

Fiori Musicali

Het is een zonnige dag met dikke wolkenluchten. We fietsen langs weilanden vol met gele bloemen en over kleine bruggetjes. Het stille dorpje ligt aan een route naar het eind van de wereld. De grote laatgotische kerk uit de 15e eeuw is omgeven door armoedige huisjes die scheef en zwak tegen elkaar aanleunen. Een man in een zwarte schipperstrui, plus pet met anker, hangt gebogen over zijn tuinhekje, te herkauwen en kijkt ons broeierig aan. We vragen hem: "Weet u waar de koster woont?" Met een sierlijke boog spriest hij een straal tabakssap in zijn afrikaantjes en zegt: "Die is niet thuis." Jammer, omdat we wel even binnen hadden willen kijken, waarop hij kauwend zegt: "Ik kan er niet inkomen...maar er is niks te zien...bruine banken en een bruine preekstoel...van buiten is het ook niks...de toren is later herbouwd en past niet bij de kerk...andere steen...en de klok heeft het geluid van een emmer...er komen nog maar een paar mensen...de dominee moet nog vijf kerken doen..." We horen de Litanie van Gezeur met Spetters lijdzaam aan, worden er niet vrolijk van en zeggen: "Bedankt!" Denkend: "Bekijk het maar..."

Door het knerpende hek gaan we de terp op. Grote en kleine graven. De meeste goed onderhouden met verse bloemen, of die er op lijken. Maar ook graven scheefgezakt en gebroken, waar niemand meer naar omkijkt. Dan ben je pas echt dood. We staan bij de dichte kerkdeur. Vele generaties voor ons gingen hier al naar binnen. De eerste honderd jaar ondergedompeld in een geur van wierook, kleurige fresco's en brandende kaarsen. Wie stonden er toen aan het altaar? Waren het kanunniken of priestergewijde kloosterlingen? En wat zongen ze? Bij de vespers zullen ze vast psalmen gereciteerd hebben. Maar zullen ze zich op zondagmorgen ook gewaagd hebben aan de gregoriaanse gezangen uit Graduale en Kyriale volgens het Kerkelijk Jaar? Ad te levavi op de eerste zondag van de Advent en Dominus dixit in de Nachtmis?

Missa Lux & origo op Paasmorgen met de sequentie Victimae pascali laudes? Met Pinksteren Spiritus Domini plus Veni Creator? Op Mariafeesten de missa Cum iubilo en op Oudejaarsavond, voordat ze aan de oliebollen gingen een plechtig Te Deum? De oude kerkmuren weten het allemaal, maar kunnen het niet vertellen...

Er moeten hier veel mensen gewoond hebben om de grote kerk te bevolken en te onderhouden, wetende dat er een paar kilometer verderop weer zo'n imposant Godshuis staat. Wat zal het op zondagmorgen, over dit vlakke land, een gebeier van klokken uit al die katholieke torens geweest zijn. Na de Reformatie in 1580 wordt alles anders. De wierookgeur verdampt uit de muren. De kerken worden protestants en leeggehaald, waarbij de altaarsteen soms als voetveeg voor de kerkdeur terecht komt. Beelden sneuvelen en de fresco's worden wit overgeschilderd. De priesterkleding wordt een zwarte toga, met witte bef en baret. en het a capella gregoriaans veranderd in Nederlandse berijmde psalmen en gezangen, op toon en in toom gehouden door stevig orgelspel vooraf, tussendoor en erna...

Gelovigen uit beide kampen, elkaar vele eeuwen bestrijdend, zijn nu veel kleiner in aantal. Daardoor milder geworden zoeken ze steun bij elkaar. Hun liederen komen in onze bundels voor, en onze liederen in die van hen. Dat is prima. Maar wij hebben wel zwaar in moeten leveren. In het nieuwe boek: Alle Middeleeuwse kerken van Harlingen tot Wilhelmshaven, worden 400 juweeltjes beschreven door Peter Karstkarel. Ze waren vroeger allemaal katholiek. Afgepakt, zijn ze nu blijvend protestants. Onze Gereformeerde vrienden zeiden: "Zou je ze dan allemaal weer terug willen hebben..?"

Peter Postma.

Donek

Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging - DoNeK - Toonkamer

Voor informatie over Donek zie onderstaande adressen en telefoonnummers

Kromme Nieuwegracht 66 3512 HL Utrecht tel.030-2331010 e-mail: info@nsgv.nl

Annie Bank Edition
Postbus 347
1180 AH Amstelveen
Tel. 020-4412202
Email:sales@anniebank.nl

Op deze websites vindt u allerlei informatie over nieuwe uitgaven en over koormuziek.

www.anniebank.com

www.koormuzieknet.nl

www.organmusic.nl

MATER MARIA

Missa Brevis 2010
Chris Fictoor

Uitgeverij Ascolta Music
Publishing
Sacred Music Series
2012

Recent is uitgegeven van Chris Fictoor de compositie ‘Mater Maria, Missa Brevis 2010’, gedrukt bij Ascolta Music Publishing 1531; Sacred Music Series.

De compositie is opgedragen aan het RK dameskoor Internos in Hoogezand-Sappemeer t.g.v. het 40-jarig jubileum. De Mis bevat zowel Latijnse als Nederlandstalige gezangen, voor tweestemmig koor gelijke stemmen, volkszang en orgel (zonder pedaal). De moeilijkheidsgraad van de muziek is laag.

De Latijnse gezangen betreffen als samenhangende Mis cyclus de vaste gezangen Kyrie, Gloria, Sanctus, Agnus Dei. Bij het Sanctus (zie muziekvoorbeeld) is ook een Nederlandse tekst afgedrukt op dezelfde zetting, indien de prelatie Nederlands wordt gezegd/gezongen en het ‘Heilig’ daarbij wil aansluiten.

Wat de Nederlandstalige gezangen betreft zijn opgenomen:

- Gezongen openingsritus ‘In de Naam van de Vader’
- Hallelujah acclamatie met als vers ‘Dit is het Woord van de Heer’
- Geloofsbelijdenis
- Acclamatie bij de voorbeden ‘Hoor ons bidden’
- Acclamatie in het Tafelgebed ‘Als wij dan eten van dit brood’
- Onze Vader

Tenslotte zijn opgenomen, in zowel de Nederlandse als de Latijnse versie, het Ave Maria c.q. het Wees Gegroet.

Rond het melodisch materiaal hiervan is de Missa Brevis opgebouwd vandaar de naam ‘Mater Maria’.

Sanctus

Koor

Chris Fictoor

Andante con moto ♩ = 96

Koor / Allen

Koor

San - ctus, Hei - lig, San - ctus, Hei - lig, San - ctus, Hei - lig,

San - ctus, Hei - lig, San - ctus, Hei - lig, San - ctus, Hei - lig,

7

Do - mi - nus De - us Sa - ba - oth. Ple - ni sunt cae - li,
Hei - lig, Hei - lig, Hei - lig de Heer. Vol - zijn de he - mel,

Do - mi - nus De - us Sa - ba - oth. Ple - ni sunt cae - li,
Hei - lig, Hei - lig, Hei - lig de Heer. Vol - zijn de he - mel,

© Ascolta, Houten, 2011

Deze muziekbijlage is overgenomen met toestemming van
Uitgeverij Ascolta Music Publishing

Uit het hart

Enkele jaren geleden heb ik aan een cursus meegedaan die ging over de betekenis van de psalmen voor ons gelovig leven. De cursus werd gegeven door het Titus Brandsma Instituut te Nijmegen.

Al op de eerste bijeenkomst zei de inleider tegen ons dat we ons niet ongelovigen moesten voelen als bepaalde psalmen ons niet of helemaal niet aanspraken. De psalmen, zei hij, zijn ook niet voor ons geschreven. De psalmen zijn ons vanuit de traditie van Israel gegeven en de kerk heeft ze dankbaar van haar overgenomen.

Ik vond dat een hele geruststelling, want ook mij spreken niet alle psalmen aan. Maar er zijn ook psalmen die mij juist wel erg aanspreken, ja zelfs kunnen ontroeren als ik ze bid of liever nog zing. Want de psalmen zijn vooral liederen die gezongen dienen te worden. Neem nu bijvoorbeeld psalm 84 in een bewerking van Jan Valkestijn, de vroegere dirigent van het Haarlemse Kathedrale Koorschool. “Gelukkig is de mens die zijn vertrouwen in U stelt, o Heer van alle machten.” Dit is het refrein dat door allen wordt gezongen na de psalmverzen die door het koor meerstemmig en als een Engelse chant gezongen kunnen worden. Tekst en melodie spreken mij bijzonder aan.

Ze “doen me wat”! Ja zelfs: ik kan er door ontroerd worden. Ook de tekst spreekt tot het hart van hen die deze psalm zingen. Hier volgt de tekst.

“Hoe vredig is het waar Gij woont, Heer God van alle machten,
Verlangen zal ik met hart en ziel , naar het huis waar Gij mij wacht.

De vogel vindt een eigen nest; de zwaluw een plaats voor zijn jongen.

Gelukkig de mens die woont bij U, hij zal U loven zijn leven lang.

Trekken wij door een dorre woestijn, Gij maakt het tot een vallei
vol bronnen;
De lenteregen zegent het land, zo trekken wij voort naar uw
heilige stad.
Heer van de machten hoor mijn gebed; God van Jacob luister
naar mij:
Bescherm ons, uw volk, dat Gij hebt geroepen, zegen ons die hier
voor U staan.
Beter één dag in uw nabijheid, dan duizend dagen in de
woestijn,
Beter te toeven op uw drempel, dan mijn leven te slijten ver van
U af.
Gij zijt mijn schild, Gij zijt mijn betrouwen, Gij brengt mij tot
aanzien,
Gij maakt mij bemind; Ik zal genade vinden in uw ogen, als ik
rechttop kan staan zonder bedrog.”

Bij onze protestantse medechristenen was het gebruik een psalm
te kiezen als leidraad voor hun leven. Op oude grafstenen zie je
het nog wel staan.

Ik hoop dat wij katholieken ook meer gaan houden van psalmen
die ons hart raken en ons naar God kunnen brengen..

Past. Jan Alferink

Hoe gaat het met onze koren?

Het Sint Franciscuskoor uit Wolvega

Deze keer is het de beurt aan ons koor. Wij zijn dus het Franciscuskoor uit Wolvega. Het koor is opgericht in september 1966. Eerst waren er alleen dames, een jaar later kwamen de heren erbij. Onze parochie heeft ook nog een jongerenkoor en een kinderkoortje. Het koor bestaat momenteel uit 28 leden. Iedere maandagavond repeteren wij twee uren in het Parochiehuus.

Wij verzorgen ongeveer twee keer per maand de zaterdagavondviering in onze kerk. De muziekcommissie zoekt met veel zorg de muziek uit, passende bij de lezingen van de week. Dan verzorgen wij ook de trouwdiensten. Tegenwoordig zijn die er niet zo veel meer. Daarnaast ook de rouwdiensten. Het repertoire is erg gevarieerd en er wordt grotendeels uit de GVL gezongen. Ons koor heeft een vaste dirigente en organist.

Vorig jaar hebben wij ons 45-jarige bestaan gevierd. Van de huidige leden zijn vier dames vanaf de oprichting koorlid. We hebben een gezellige en trouwe groep. Soms gaan wij zingen in een andere parochie. Ook hebben wij een uitje of gaan gezamenlijk eten.

Ook bij ons slaat de vergrijzing toe en nieuwe koorleden krijg je er niet bij. De jongeren willen (nog) niet bij het gemengde koor.

Maar wij gaan door want; wat is een parochie zonder koor! Op naar ons 50-jarig jubileum.

Bestuur Sint Franciscuskoor Wolvega

Jaarverslag 2011 NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Inleiding.

Vanaf het jaar 2011 heeft de NSGV in het bisdom Groningen-Leeuwarden geen beleidsplan zoals in de voorgaande jaren 2005-2010. Redenen daartoe is het verschijnen van het beleidsplan 2010-2020 van het bisdom, waarin onder meer aangekondigd de parochiële herindeling, met als gevolg te verwachten intensieve samenwerking en/of fusies van koren. Bovendien is in 2011 op verzoek van de bisschoppenconferentie een reorganisatie van de NSGV gaande, waarbij de afdelingen in de diocesen verzelfstandigd worden en (nog) meer hun eigen beleid kunnen ontwikkelen.

Bestuur.

Het bestuur heeft in 2011 geen wijzigingen ondergaan.

Hoewel pastor Jan Alferink en de heer Wil Jongma al lange tijd geleden hebben laten weten hun functies in het NSGV-bestuur te willen beëindigen, maken zij nog steeds hiervan deel uit; dit om verdere leegloop van het bestuur te voorkomen. Zoals bekend zijn er in het NSGV-bestuur veel vacatures: al meer dan tien jaar is er geen voorzitter, drie jaar lang geen vertegenwoordiging in het landelijk hoofdbestuur en zijn verscheidene regio's in het bisdom zijn niet vertegenwoordigd.

Het algemeen bestuur kwam in 2011 vijf maal in vergadering bijeen. De vergaderingen hadden een standaardagenda, onder meer steeds de bespreking van de publicaties (Punctum, Nieuwsbrief, NSGV-site, de pagina in het bisdomblad), de activiteiten van de NSGV en berichten van het hoofdbestuur en de werkgroep liturgie. Ook was er steeds aandacht voor de afhandeling van individuele zaken aangaande dirigenten, organisten en koren.

Zoals gemeld is de afvaardiging van de NSGV Groningen-Leeuwarden naar het hoofdbestuur is sinds juni 2009 vacant. Met het hoofdbestuur en het landelijk secretariaat is wel steeds contact.

Contact met de koren.

Naast individuele contacten via post, telefoon en e-mail verloopt het contact van de NSGV met haar leden vooral via publicaties. In 2011 verscheen de 24^e jaargang van **Punctum** in drie uitgaven. Als redactie fungeerde het bestuur, de eindredactie en de lay-out waren in handen van de heer Sjoerd Ruisch en het secretariaat van de NSGV. De heer Ton Kranenburg uit Wolvega verzorgde het drukwerk. De vaste rubrieken van de laatste jaren 'Uit het hart' (bespreking van een geliefd gezang met daarbij een motivering), 'Hoe gaat het met onze koren' (de stand van zaken van een koor uit het bisdom) en de muzikale bijdrage zijn gehandhaafd. Nieuw is vanaf december 2011 de rubriek 'Fiori Musicali', een column, verzorgd door Peter Postma uit Gorredijk. Deze is in de plaats gekomen van 'Vicaria', de column van vicaris Van Ulden, die vanaf het begin van het bestaan van Punctum verscheen, en beëindigd werd wegens zijn vertrek uit het bisdom.

Via de **site van de landelijke NSGV** – met alle informatie over het werk van de NSGV aangaande muziek in de liturgie – kan men doorlinken naar de NSGV in de diocesen, dus ook van ons bisdom. Netbeheerder voor ons bisdom is Paul Janssen uit Heerenveen.

De **Nieuwsbrief**, begonnen in juni 2010, verscheen in 2011 vijf keer na elke algemene bestuursvergadering. Ze bevat korte berichten en vermelding van activiteiten. De nieuwsbrief wordt uitsluitend digitaal verstrekt. De redactie wordt gevoerd door Wil Jongma uit Wolvega. Het abonnement staat voor een ieder open en is gratis. De brief is ook te vinden op de site van de diocesane NSGV.

De NSGV heeft een eigen pagina in het **bisdomblad**. Daarmee is het bereik van de NSGV uitgebreid naar mensen die niet direct betrokken zijn bij de muziek in de liturgie. De pagina bevat altijd een column afwisselend verzorgd door verschillende auteurs.

Activiteiten.

Op zondag 30 januari werd in de RK St. Vituskerk te Winschoten een **korenbijeenkomst** gehouden waaraan negen koren uit Winschoten, Hoogezand-Sappemeer, Veendam en Stadskanaal meewerkten. SPOG (Samenwerkende Parochies Oost-Groningen) is het enige samenwerkingsverband in ons bisdom waar dergelijke bijeenkomsten gehouden worden, en dat al gedurende vele jaren. Het NSGV-bestuur heeft de koren in de samenwerkingsverbanden van het bisdom opgeroepen om zelf de organisatie van korenbijeenkomsten ter hand te nemen; hier en daar is wel enige beweging vernomen, maar heeft (nog) niet geleid tot activiteiten.

De vergrijzing van de koren gaat onverminderd voort. De eerste tekenen dat parochies over afzienbare tijd niet meer over een koor beschikken, zijn er al. Het NSGV-bstuur heeft in 2011 daarom haast gemaakt met het organiseren van een **cantor cursus**. Daarbij heeft ze geen gebruik gemaakt van het landelijk model, maar gekozen voor een korte, op de praktijk gerichte cursus. In september 2011 zijn een drietal oriëntatiebijeenkomsten geweest te Heerenveen, Groningen en Emmen, met informatie over de functie van cantor en muziekvoorbeelden, en over de organisatie van de cursus.

In september verscheen de **bisschoppelijke brief** over kerkmuziek 'De lofzang gaande houden' en is in brede kring verspreid. Zowel de bisschop in zijn brief als ook het NSGV-bestuur en de diocesane werkgroep liturgie hebben er op aan gedrongen de brief in eigen kring te bespreken.

Het is in NSGV-kringen niet ongewoon om met besturen en leiding van parochiekoren in gesprek te gaan, om het contact te hernieuwen en van de zijde van het NSGV-bestuur geïnformeerd te worden over de gang van zaken en het reilen en zeilen van de koren in de parochie. In 2011 was het samenwerkingsverband SPOG (Samenwerkende parochies Oost-Groningen) aan de beurt; het gesprek vond plaats op zaterdag 8 oktober te Sappemeer.

Besluit.

In 2011 heeft het NSGV-bestuur de functie van cantor nog verder onder de aandacht gebracht door de organisatie van een cantor-cursus, die in de komende jaren zal plaatsvinden. De rubriek in 'Punctum' 'Hoe gaat het met onze koren' zegt genoeg over de stand van zaken bij de koren. Het kan niet genoeg gezegd worden dat de parochies en/of de samenwerkingsverbanden in de (nabije) toekomst moeten beschikken over cantores, die de koren bij verminderd functioneren kunnen vervangen. In de komende jaren zal het bestuur alles doen aan cursussen voor cantores.

Wil Jongma, secretaris.

Wolvega, 2 juli 2012

Oproep

Verscheidene parochie- en koorbesturen hebben nog niet gereageerd op het schrijven inzake de herstructurering van de NSGV in het bisdom Groningen-Leeuwarden.

Zie het bestuurlijk bericht in Punctum 2009-2 of op de website www.nsgv.nl, bisdom Groningen-Leeuwarden, onder de rubriek 'Nieuws'.

Zeer dringend verzoekt het bestuur van de diocesane NSGV dit alsnog en zo spoedig mogelijk te doen.

Activiteiten komende periode

Cantor cursus

Voor de deelnemers aan de cantor cursus te Hoogeveen is de eerste terugkombijeenkomst gepland op zaterdag 29 september van 10.00 tot 12.00 uur in het parochiecentrum van de kerk OLV Visitatie te Hoogeveen. Wij hopen dat de (eerste) ervaringen kunnen worden uitgewisseld, gaan natuurlijk op herhaling van de cursusinhoud en proberen deze nog wat uit te breiden. Verder wordt een certificaat uitgereikt met een bevoegdheidsverklaring. De cursisten ontvangen binnenkort een uitnodiging.

De volgende cantor cursus wordt in de eerste maanden van 2013 gehouden in de regio Heerenveen. Nadere gegevens volgen te zijner tijd.

Bestuur van de NSGV bisdom Groningen-Leeuwarden.

Impulsdag Vormsel.

De impulsdag rond het Vormsel wordt gehouden op zaterdag 10 november a.s. in combinatie met de Martinusdag, dit in samenwerking met de werkgroep Liturgie. Het programma is als volgt:

Vanaf 10.00 uur:	ontvangst en kennismaking met elkaar.
10.3 uur:	Eucharistieviering, waarin voorgaat onze bisschop Mgr. G.J.N. de Korte.
Na de Eucharistieviering:	ontmoeting, koffie/thee drinken en lunch (de lunch moet zelf worden meegenomen).
Rond 12.00 uur:	Workshop, door Johan Siemensma, musicus te Leeuwarden. Hij zal informatie geven rond nieuwe gezangen rond het H. Vormsel en deze instuderen.
Rond 15.00 uur	Afsluiting met een korte Vesper.

De werkgroepen, besturen en leiding van jongerenkoren/middenkoren waarvoor deze bijeenkomst bedoeld is, ontvangen binnenkort hierover bericht

Opgave graag vóór donderdag 1 november bij het secretariaat l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl.

(Als u als koor komt wil ik u verzoeken het aantal personen ook te vermelden).

Namens de diocesane werkgroep Liturgie en de NSGV.

Korenavond Martinuskerk te Sneek

Alle gemengde koren uit de voormalige koorkring Sneek-NOP hebben een uitnodiging ontvangen om deel te nemen aan een “korenavond”, te houden op donderdag 18 oktober a.s. om 19.00 uur in de St. Martinuskerk te Sneek. Ook de koren uit de voormalige koorkring Heerenveen ontvangen binnenkort een uitnodiging.

Wat kunt u deze avond verwachten?

1. Thema: advent- en kerstmuziek
2. Alle aangemelde koren krijgen de gelegenheid zich te presenteren met een zelfgekozen werk.
3. Er is géén jury-systeem, maar er wordt wel in het kort op een positieve manier over het uitgevoerde gesproken.
4. Gedurende de avond worden twee nieuwe werken gezamenlijk ingestudeerd en ten uitvoer gebracht.
5. Leiding: Pastoor Peter van der Weide en Frits Haaze.

Opgave zo spoedig mogelijk bij mevrouw Anja Haaze, St. Martinusparochie Sneek, 0514-562381.

Cursus Gregoriaans

De belangstelling voor het Gregoriaans is nog steeds groeiende, en dat niet alleen bij de ouderen uit nostalgische overwegingen, maar ook bij jong publiek. Jos Manshande heeft een cursus Gregoriaans georganiseerd in het najaar van 2012.

Zaterdagochtenden van 10-12 uur
15 september, 22 september, 29 september,
6 oktober, 13 oktober
3 november, 17 november

Locatie: Leeuwarden, Titus Brandsmahuis, Bonifatiusplein 21

Cursusleider: Wim Gosens

Kosten € 25,00 per persoon (exclusief koffie/thee)

Minimum aantal deelnemers: 10

Informatie en aanmelden: Jos Manshande, De Tureluur 12, 8862 LD Harlingen

Tel. 0517-414614

E-mail: josmanshande@gmail.com

Op de cursussen zijn jong en oud, katholiek en niet-katholiek van harte welkom.

Lijst reserve-musici

Dhr. T. M. Mooijman is beschikbaar als **dirigent en organist**, Ook beschikbaar doordeweeks (behalve dinsdagmiddag) voor uitvaarten.

woonplaats Veendam tel. 0598-713405/ 06-40708655

Email: mooijman.trevor@gmail.com

dhr. W. Jongma is beschikbaar als **dirigent/cantor**

woonplaats Wolvega tel. 0561-612662

Email: wjongma@kpnplanet.nl

Dhr. U. Tjallingii is beschikbaar als **dirigent/organist en**

cantor. Dhr. Tjallingii is 5^e jaars Conservatorium (Schumann) en hij studeert orgel aan de Noord Nederlandse Orgelakademie (Stef Tuinstra te Groningen). Woonplaats Deinum, tel. 06-14859557

Dhr. L. van der Heide is beschikbaar als **cantor**, woonplaats Harlingen, tel. 06-43023468

Secretariaat NSGV:

Tel. 050-4065888

Email: l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl

Jubilea

Emmeloord

St. Caeciliakoor van de parochie H. Michael

± 56 jaar dhr. H. Huisman

51 jaar dhr. W. Soppe

40 jaar mw. M. Kraayvanger

40 jaar mw. R. van der Made

40 jaar mw. L. Schillemans

40 jaar mw. B. van der Ven

Leeuwarden

Bonifatius Cantorij van de parochie Titus Brandsma

12½ jaar dhr. R.J.J. Boersma

Veendam

Gemengd koor van de parochie Maria ten Hemelopneming

25 jaar dhr. B.H. Specken

Bij het secretariaat van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het Bisdom Groningen-Leeuwarden komen regelmatig meldingen binnen van vacatures van dirigenten en organisten, zowel voor een vast dienstverband als voor tijdelijke waarneming en vervanging bij ziekte of langdurige afwezigheid.

Zelden slaagt het bestuur hierin succesvol te bemiddelen omdat zij niet beschikt over de benodigde gegevens.

Het bestuur roept daarom

dirigenten en organisten m/v

op om zich te melden bij het secretariaat (adres: zie binnenzijde achterpagina van Punctum).

Van hen wordt verwacht dat ze bereid zijn om naast hun reguliere, voor kortere of langere tijd repetities en vieringen te leiden en begeleiden, en/of in voorkomende gevallen te vervangen.

Wij verzoeken alle koorsecretariaten de volgende gegevens te mailen naar: sjoerdruisch@hotmail.com (onderwerp: nsgv)

Parochie:

Plaats:

Naam koor:

Secr:

Tel nr. secr.

e-mail adres:

Het mutatieformulier kunt u vinden op de website van de NSGV.

Hier kunt u uw wijzigingen op aangeven.

**Samenstelling van het bestuur van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging
in het Bisdom Groningen-Leeuwarden**

W.B. Jongma (0561) 61 26 62	Secretaris, beheer onderscheidingen Mosheide 14, 8471 VT Wolvega wjongma@kpnplanet.nl
Past. J. Alferink (0513) 62 74 46	Plaatsvervangend. voorzitter Aanspreekbaar voor de samenwerkingsverbanden: Drachten e.o., Bergum/Dokkum/Ameland, Vier Samen. Bielzen 45, 8441 AW Heerenveen alferink-j@hetnet.nl
J.A. Manshande (0517) 414614	Aanspreekbaar voor de samenwerkingsverbanden: Franeker e.o., Wytgaard e.o., Leeuwarden, De Tureluur 12, 8862 LD Harlingen, josmanshande@gmail.com
H.H.J.M. Limberger (0592) 868401	Aanspreekbaar voor de samenwerkingsverbanden: Assen e.o. Meppel e.o., Klazienaveen e.o., IBE, Coevorden, Schoonebeek e.o. Kennemerland 240, 9405 LR Assen, hhjmlimberger@home.nl
Past. A.G. Buter (058) 289 40 90	Penningmeester Menaldumerstraat 29, 8913 EW Leeuwarden agbuter@kpnmail.nl
S. Ruisch (050) 318 59 78	Eindredactie Punctum Haddingestraat 21H, 9711 KB Groningen sjoerdruisch@hotmail.com
Past.drs. P.L. v.d. Weide (0515) 412626	Aanspreekbaar voor de samenwerkingsverbanden: Gaasterland, Sneek e.o., Bolsward e.o., NOP, joure e.o. Singel 64, 8601 AL Sneek pastoor@sintmartinussneek.nl
Vacature	voorzitter
Vacature	vertegenwoordiger samenwerkingsverband Kanaalstreek
Vacature	vertegenwoordiger samenwerkingsverband SPOG

Secretariaat: Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging in het
Bisdom Groningen-Leeuwarden
(050) 406 58 88 Ubbo Emmiusingel 79, 9711 BG Groningen
l.winter@bisdomgroningenleeuwarden.nl
website: www.nsgv.nl

Landelijk secretariaat Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging:
Kantoor NSGV: Kromme Nieuwegracht 66, 3512 HL Utrecht
(030) 23 31 010 info@nsgv.nl tel. 030-2331010

**Kopij voor Punctum jaargang 25 nummer 3, die zal verschijnen in november 2012, dient
uiterlijk eind oktober 2012 per post of e-mail bij het redactieadres aanwezig te zijn.
Voor het redactieadres: zie het colofon op de binnenzijde van de voorpagina.
De eindredactie behoudt zich het recht voor om artikelen in te korten.**